

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 44

7. studenoga 2013.

cijena 200 Ft

*Sabolč Trojko (slijeva) i Milena Vuk na programima
Tjedna Hrvata u Kaniži*

Foto: Bernadeta Blažetin

Komentar

U povodu obljetnice

Nedavno je kaniška Hrvatska samouprava proslavila petnaestu obljetnicu svoga postojanja. Zapravo, ja bih tih 15 godina nazvala obljetnicom organiziranosti Hrvata u gradu, naime narodnosne samouprave biraju se svake četvrte godine, pa po zakonu njihov „životni put“ može trajati samo četiri godine, ipak, važna je ta brojka u životu kaniške hrvatske zajednice, a i u životu regije jer kaniški Hrvati sa svojom aktivnošću obogaćuju i život Pomurske hrvatske regije pa nadalje i život Hrvata u našoj zemlji. Petnaest godina nije mnogo u životu nekog kulturnog društva ili bilo koje zajednice, možda ni u čovjekovu životu, a nije ni okrugla obljetnica, ali je pohvalno da se mala zajednica prisjećala toga, jer bilo koja obljetnica važan je događaj u povijesti djelovanja zajednice, a proslava svake obljetnice jest neka vrsta dokaza opstojnosti nečega, u ovome slučaju opstojnosti Hrvata u gradu čiji se broj povećava, što dokazuje i podatak zadnjeg popisa pučanstva. Vjerojatno u povećanju broja Hrvata imala je ulogu i Hrvatska samouprava toga grada, koja naglašava važnost nacionalne samosvijesti, koja radi na promicanju hrvatske kulture. Petnaesti rođendan u ljudskom životu znači postupni izlazak iz doba puberteta, iz razdoblja sazrijevanja, problema, nedoumica. Hrvatska zajednica u Kaniži prebrodila je pubertetetske poteškoće, odrasla je, zna što želi, a njezini članovi znaju svoj zadatak, to su dokazali i na obilježavanju obljetnice. Dobro je pozabaviti se svojom prošlošću jer to je i neka vrsta pregleda uspjeha i neuspjeha iz čega se može učiti, nakon čega se mogu ponovno zacrtati ciljevi.

Prilikom takvih obilježavanja zajednica shvati koliko je truda uložila u uzorno djelovanje, da stvori nešto što je dobro za mnoge ljude. Prisjetimo se malo, prije negoli je utemeljena prva hrvatska manjinska samouprava u Kaniži, koliko se spominjalo u javnosti da u pomurskome gradu žive Hrvati, koliko je bilo hrvatskih sadržaja, kakva je bila suradnja preko granice na raznim poljima kulture unatoč tomu što je grad vrlo blizu granici. Možemo pogledati u glasilima da se vrlo rijetko spominjala njihova prisutnost. Što je nudila narodnosna samouprava hrvatskim žiteljima grada koji su se doselili iz hrvatskih naselja? Nudila im je mogućnost da opet pronađu sebe, da pronađu svoju zajednicu u kojoj se osjećaju bliže svojim korijenima. Mnogoput kritiziramo narodnosni izborni zakon, zacijelo ima nedostataka, ali unatoč nedostacima trebamo priznati da je upravo taj zakon ponudio mogućnost da se i u Kaniži okupe Hrvati, da se zna za njih, jer u mjestima gdje nema narodnosnih ustanova, narodnosna samouprava je ona organizacija koja će se brinuti za pripadnike narodnosti.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Djetetu današnjega globaliziranog svijeta i Europske Unije teško je i zamisliti kako smo se družili i prije Zuckerga, pametnih telefona, teško je i zamisliti čitajući medijsku ponudu danas kako Europska Unija kao asocijacija država postoji tek dvadeset godina, od 1993. godine. Te iste godine Hrvatska se borila za povrat svojih okupiranih teritorija i protiv velikosrpske agresije. Nije imala tada mnogo vremena za razmišljanje o Uniji, koja se tada uobličavala i čiji je dio danas i Hrvatska. Čitam ovih dana strahovanja o sudbini

siromašnih, nezaposlenih, dužnika..., gladnih i beskućnika... Integracije, povijesne europskoga prostora nisu nepoznata činjenica, to je ponudila i Europska Unija utemeljena na „tri stupa“ (Europska zajednica; zajednička vanjska i sigurnosna politika; pravosuđe i unutarnji poslovi), kombinaciji nadnacionalnog i međuvladinog pristupa, tu strukturu zadržala je sve do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora 1. prosinca 2009., kada je Unija dobila pravnu osobnost. Europsku Uniju uvijek se gradilo na mahove, ali zadajući si ambiciozne ciljeve. Nakon Drugoga svjetskog rata to je bio mir, zatim jedinstveno tržište i kraj granica za robu i građane i napokon valuta.

„Europsku Uniju uvijek se gradilo na mahove, ali zadajući si ambiciozne ciljeve. Nakon Drugoga svjetskog rata to je bio mir, zatim jedinstveno tržište i kraj granica za robu i građane i napokon valuta.“

Unije nakon izbora za Europski parlament 2014. godine s obzirom na činjenicu jačanja desničarskih stranaka koje se u svojim nacionalnim politikama oštro obračunavaju s unijskim pravcima. Dakle 1993. dogodio se Ugovor iz Maastrichta, poznat kao Ugovor o Europskoj Uniji. U zajednicu Europske Unije Mađarska je ušla 2005., a Hrvatska 2013. godine. Političku zajednicu koja stremi monetarnom jedinstvu, opterećenom različitim sferama interesa, sa snažno izraženim gospodarskim i inim razlikama među državama članicama. Svjetske novinske agencije povodom dvadesete godine Ugovora iz Maastrichta, prihvaćenog 1. studenoga, koji je postavio temelje euru, kazuju kako Europska Unija teško pronalazi novi inspirativni projekt koji bi dao zamah europskoj integraciji posustalaj zbog krize i sve većeg nepovjerenja javnosti. Golemo je mnoštvo

Kao demokratski i prosperitetni prostor Europska Unija imala je i privlačnu snagu, koja je rezultirala valovima proširenja. Nakon pada komunizma, pridružile su joj se države srednje i istočne Europe 2005. i 2007. te 2013. godine Hrvatska. Eurozoni bi se 1. siječnja 2014. trebala pridružiti Latvija, a 2015. vjerojatno Litva.

No zbog krize i jačanja eurofobije, europski čelnici igraju sve više na sigurno i ponovno se bude nacionalni egoizmi. Gotovo se više i ne spominju ciljevi koji bi trebali slijediti u idućih deset godina, a to su fiskalna, ekonomska i politička unija, primjećuje Reuters. Tako bi mogla parirati SAD-u i Kini i ostati do sredine stoljeća „jedna od tri velike svjetske sile“. Europski izbori u svibnju iduće godine odredit će smjer u kojem će se kretati iduća faza rasprave o budućnosti Europe.

Branka Pavić Blažetin

MLINARCI – Hrvatska samouprava Zalske županije potkraj listopada sazvala je predsjednike pomurskih hrvatskih samouprava kako bi se donijelo rješenje o novom utemeljenju Udruženja hrvatskih samouprava Zalske županije. Udruženje već djeluje nekoliko godina, međutim zbog zakonskih promjena trebalo je mijenjati statut. Za predsjednika udruženja izabran je dr. Jože Takač, predsjednik Županijske samouprave, za dopredsjednika Stjepan Turul, predsjednik serdalske Hrvatske samouprave. Izabrani su i članovi nadzornog odbora. Nazočni su prihvatili članarinu od 50 tisuća forinti, koju svake godine treba uplatiti do kraja ožujka. Dogovoreno je kako će Udruženje nadalje djelovati po sličnim načelima kao do sada, svoje financijske kapacitete uložiti će u regionalne programe. Predloženo je da se više pozabavi s postojećim hrvatskim osnovnim školama koje pohađaju djeca iz raznih hrvatskih naselja. Udruženje će do kraja godine ostvariti još jedan program: Susret hrvatskih zborova u Sepetniku 30. studenoga.

Aktualno

Gradišće u popisu stanovništva

Gradišćanska regija je nerazdružljiva cjelina ako se gledaju u njoj pripadnici našega naroda, a uz to moramo reći da ova je jedina hrvatska grana na tlu Ugarske, ka je podijeljena u dvi županije. Stoga brojke zadnjega popisa stanovništva dvih (Željezne i Jursko-mošonsko-šopronske) županijov ovput ćemo skupaspraviti pod povećalo. Tendenciju s porastom broja Hrvatov skoro u svi regija, u Gradišću samo Željezna županija sprohadja, a Jursko-mošonsko-šopronska županija i ne. Uspoređujući popis stanovništva iz 2001. i 2011. ljeta, moremo konstatirati da je u sjevernoj županiji Gradišća pao broj Hrvatov, a u Željeznoj županiji narasao. Dokle je bilo u 2001-ljetnom popisu u svi dvi županija skupa 6605 Hrvatov, 3481 u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, a 3124 u Željeznoj županiji, po najfrižem popisu točno sa 453 Hrvati je manje u sjevernoj županiji Gradišća. Dokle je prlje bilo u sjevernoj županiji već Hrvatov od južne krajine, to se je zasad obrnulo i 2011. ljeta zabilježeno je u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji 3028 Hrvatov, a u Željeznoj županiji 3197. To znači da je sa 73 peršonami već s hrvatskom svišću od prije deset ljet. Ako gledamo pojedine županije, onda je u našoj državi po broju najveć Hrvatov u Baranji, potom u Zalskoj županiji i Željeznoj ter Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, ako pak Gradišćanske Hrvate skupa gledamo, kako se i šika – kako sam i odzgor napisala zavolj toga kad je to jedna cjelina – onda moramo i to reći da je za Baranjskom županijom ova regija druga najjača baza Hrvatstva po cijeloj Ugarskoj.

U Željeznoj županiji kako je narasao broj Hrvatov od 2001. do 2011. ljeta, tako iz statistike moremo izviditi i to da se je isto tako povećao i broj onih, ki su se izjasnili Hrvatom, ki su označili hrvatski materinskim jezikom ter ki u obiteljskom, prijateljskom krugu hasnuju hrvatski. 2001. ljeta na popisu smo imali po narodnosti 2321 Hrvata u dotičnoj županiji, dokle sad i 3102. Materinskim hrvatskim jezikom je vladalo prije 2286 peršonov, dokle sad 2366, a s prijatelji i u familiji ovom jezikom je služilo prlje 2139 osobov, a danas 2383. U Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji samo pod prvom točkom najdemo mali porast u pogledu od 2001. na 2011. ljetu, a u ostali točka, nažalost, je pao broj. 2001. ljeta hrvatskoj narodnosti su pripadali 1954 Hrvati, a deset ljet kasnije 2787 peršonov je smatralo sebe Hrvatom. S materinskim hrvatskim jezikom se je baratalo 2001. ljeta 2036 osobov, po najnovijem popisu samo 1834. Med prijatelji i u familiji 2001. ljeta se je pominalo po hrvatski 2027 ljudi, a trenutno samo 1954. U Gradišću u dvi županija već Hrvatov živi po seli, nego u varoši. U sjevernoj županiji Gradišća sve skupa najdemo 754 gradske Hrvate, u seli 2274, dokle u južnoj županiji Gradišća u varoši živu sve skupa 853 Hrvati, a po seli 2344. Najveći gradi po broju Hrvatstva su u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji Šopron (348), Jura (199), Stari Grad (186), a u Željeznoj županiji su na hrvatskom glasu Sambotel (441), Kiseg (263), Čepreg (62), Bike (26). Po broju Hrvatov i aktivnosti med naselji Jursko-mošonsko-šopronske županije stoji na prvom mjestu Koljnof s 885 Hrvatov, u pogledu na cijelo stanovništvo sela to je 43,36%. Potom ide Bizonja s 443 Hrvati, to je ukupno 30,46% stanovništva, onda Kemlja s 311 pripadnika hrvatske narodnosti (13,52%), Unda sa 190 Hrvatov (61,29%), Umok ima 103 Hrvate (17,02%), Vedešin pak broji 70 Hrvatov (19,39%). Deset, ili malo već Hrvatov imamo u slijedeći naselji: u Horpaču (25), Rajki (21), Zsiri (17), Prestegu (14), Cenki (13), Keveždi (13), Ágfalvi (12), Hečki (11), Répcevisu (10), Fertőszéplaku (10), Hegyeshalomu (10), Harki

(10). Ispod deset je Hrvatov još u Lövöu (8), Fertődu (6), Darnózseliu (6), Csorni (5), Panonhalmi (5), Dunakilitiu (5), Fertőrákosu (5), Győrújfaluu (3), Halásziu (3), Héderváru (3), Károlyházi (3), Rábapaton (3), Sarródu (3), Szakonyu (3), Újkéru (3) Völcseju (3). U Željeznoj županiji s brojkami je nepopustljivo Petrovo Selo, a i u cijeloj državi jedna je od hrvatskih palačev ovo mjesto sa 792 Hrvati, a to je u pogledu na seosko stanovništvo 80,24%. Zatim se poredaju još istaknuta sela kade je broj Hrvatov iznad 50%: Hrvatski Židan 440 (55,34%), Narda 291 (62,04%), Hrvatske Šice 110 (57,89%), Plajgor 48 (50,52%). U mjesti kade je broj Hrvatov pao ispod 50% od većinskoga stanovništva, to je Prisika s 231 Hrvatom (35,81%) i Gornji Četar sa 199 (43,35%). Deset ili već Hrvatov broju med varoši Bike (26), Kermend (20), Vašvar (12), Šarvar (10), a med seli Turan (27), Šeba (24), Keresteš (19), Gyöngyösfalu (15), Jakova (15), Gencsapáti (13), Táplánszentkereszt (11). Ispod deset je broj Hrvatov u Celldömölku (8), Bőu (8), Buči (8), Balogunyomu (7), Perenyi (7), Monostru (6), Radovcu (6), Temerju (6), Vépu (5), Naraju (4), Pornovi (4), Csákánydoroslóu (3), Dozmatu (3), Kőszegszerdahelyu (3), Lukácsházi (3). Trenutno u Gradišću djeluju 22 hrvatske samouprave, deset u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, a dvanaest u Željeznoj županiji. Na tri mjesti, kade trenutno još funkcionira hrvatska samouprava, po sadašnji zakoni neće moći naredno ljetu pri narodnosni izbori utemeljiti to zastupničko tijelo, jer broj Hrvatov nije dospio do čarobnoga praga 30. Tako će prez hrvatskoga političkoga tijela ostati Bike, i Turan u Željeznoj županiji, a i Horpač u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji. S tim pak sjeverna županija Gradišća izgubit će mogućnost da se osnuje na dođući izbori županijska Hrvatska samouprava. Po popisu stanovništva iz 2011. ljeta u našoj regiji zvana tih naselj kade i sad djeluju Hrvatske samouprave, u nijednom novom mjestu neće biti ispisani izbori za utemeljenje Hrvatske samouprave.

-Tiho-

Poziv za dostavu prijedloga u vezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Na osnovi odluke Skupštine Hrvatske samouprave grada Budimpešte, pozivamo osobe, hrvatske narodnosne samouprave i udruge da dostave svoje prijedloge u svezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte. Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Matija Petar Katančić“ onim osobama, udrugama i ustanovama koje su se istakle znanstvenim radom za hrvatsku zajednicu u Budimpešti. Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Ivan Antunović“ onim budimpeštanskim Hrvatima, udrugama i ustanovama koje su se istakle na polju njegovanja hrvatskoga jezika, kulturnog života, prosvjetne djelatnosti, umjetnosti i vjerskog života. Prijedlozi se mogu dostaviti do 22. studenoga 2013. na adresu Hrvatske samouprave grada Budimpešte: Fővárosi Horvát Önkormányzat, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24 ili na e-mail adresu: sojalivister@gmail.com

Oglas budimpeštanske Hrvatske samouprave

Budimpeštanski Hrvati ove godine obilježavaju 20. obljetnicu postojanja hrvatske katoličke crkvene zajednice. Budimpeštanska Hrvatska samouprava namjerava sastaviti izložbu vezanu za taj jubilej. Mole se svi koji imaju bilo kakve materijale (fotografije, novinske članke) i spremni su ih posuditi Samoupravi tijekom trajanja izložbe, da nam pošalju ili osobno donesu na adresu Hrvatske samouprave grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat, 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24, sojalivister@gmail.com <mailto:sojalivister@gmail.com>). Jednako tako molimo sve Hrvate koji su kršteni ili krizmani u crkvi Sv. Mihovila ili na bilo koji način sudjelovali u životu i napredovanju hrvatske katoličke vjerske zajednice da nam se jave, kako bi im mogli uputiti pozivnicu na obilježavanje obljetnice.

SUMARTON – Udruga „Pajdaši vina“ 9. studenog organizira u Kamanovim goricama svečanu predaju Odmorišta „Svetog Urbana“. Program započinje u 13 sati kušanjem vina i izborom najboljeg mladog vina. U 15 sati će nastupati kulturne skupine KUD-a Sumarton, a u 16 sati će biti svečana predaja odmorišta. Tom će prigodom govor održati Lajoš Vlašić, predsjednik Udruge, i Zsolt Németh, državni tajnik, odgovoran za ruralni razvoj. Odmorište će blagosloviti: Velečasni Ištvan Marton. Obred krštenja mošta izvest će Mješoviti zbor KUD-a Sumarton. Bude li vrijeme jako loše, priredba se neće održati!

Redovita sjednica Županijske hrvatske samouprave u Baji

Prihvaćeno izvješće o izvršenju proračuna. Dogovorene pripreme i zadaće domaćina za Državni dan Hrvata u Baji

Na poziv predsjednika Jose Šibalina, u županijskome Narodnosnom domu u Baji 28. listopada održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Uz članove županijskog vijeća, i redovito pozivane članove Skupštine Hrvatske državne samouprave, sjednici su nazočili još i neki predsjednici mjesnih hrvatskih samouprava, koje nisu zastupljene u županijskoj samoupravi, te predstavnici hrvatskih kulturnih udruga i ustanova u Bačkoj. Naime sjednica je sazvana s glavnim dnevnim redom na temu Državnog dana Hrvata čiji će domaćin ove godine biti Bačka regija, a koji će se prirediti 16. studenog u Baji.

Kako je pismeni prijedlog dnevnoga reda dopunjen s još jednom točkom dnevnoga reda, najprije se raspravljalo o Izvršenju proračuna Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije za razdoblje od 1. siječnja do 31. rujna 2013. godine. Na prijedlog Odbora za financije, Vijeće je bez rasprave jednoglasno prihvatilo izvršenje proračuna za spomenuto razdoblje. Prema tome, prihodi županijske samouprave ostvareni su s 1,636 milijuna forinta iz državnog proračuna, koje čine opća potpora od 445 tisuća i potpora od za obavljanje javnih zadaća od 1,192 tisuće. Rashodi su pak ostvareni s 1,041 tisućom forinta, od toga 463 tisuće potrošeno je za razne materijalne izdatke, putne troškove i troškove sjednica, a 578 tisuća za podupiranje raznih programa od širega regionalnog značenja. Budući da su pristigle i dvije molbe, Vijeće je jednoglasno usvojilo odluke o dodjeli 100 tisuća forinta garskoj Hrvatskoj samoupravi za obilježavanje 100. obljetnice rođenja Antuna Karagića (1913–1966), te 50 tisuća forinta aljmaškoj Hrvatskoj samoupravi za Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića i susret crkvenih zborova.

U nastavku je Angela Šokac Marković, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave, izvijestila nazočne o organizacijskim i tehničkim pripremama, te programu Državnog dana Hrvata, te o predstojećim zadaćama domaćina oko prigodnoga kulturnog programa, kojim će se predstaviti bački Hrvati.

S. B.

Potpisan sporazum o prijateljskoj suradnji Kačmara i Velike

Suradnja toga bačkog naselja, koju je pokrenula Hrvatska samouprava sela Kačmara, i Općine Velika u Hrvatskoj, traje već pet do šest godine, a međuvremeno je ostvareno nekoliko uzajamnih susreta koji su postali redoviti. Tijekom lanjskih i ovogodišnjih susreta dogovoreno je da se postojeća suradnja uokviri sporazumom o suradnji prijateljskih naselja. Tako je izaslanstvo Općine Velika 18. listopada ove godine boravilo u službenom posjetu Kačmaru, gdje su ih u prijepodnevnima satima primili čelnici naselja, Hrvatske samouprave i predstavnici kačmarskih civilnih udruga. Tom prigodom u kačmarskome Načelničkom uredu upriličeno je svečano potpisivanje okvirnog sporazuma o suradnji prijateljskih naselja, koji su svojim potpisom potvrdili općinski načelnik Vlado Boban i kačmarski načelnik Endre Pál.

Sporazumom je između ostalog utvrđeno da su ciljevi suradnje u znaku solidarnosti jedinstvene Europe osigurati mogućnosti da ljudi, jednako kao i nacionalne manjine žive zajedno u prijateljstvu, miru i slobodi, nadalje povezivanje povijesnih, kulturnih i gospodarskih vrijednosti, jačanje prijateljstva između žitelja, uspostavljanje veza među obiteljima, školama, gospodarskim i društvenim ustanovama, organizacijama dvaju naselja, koja će njegovanju veza pridonijeti svojim materijalnim i umnim dobrima. Za ostvarenje istaknutih ciljeva sporazumne su se strane obvezale da će ugovoriti višegodišnji program suradnje temeljem kojega će osigurati mogućnosti za susrete skupine stručnjaka različitih područja, športaša, učenika, omogućiti uspostavljanje osobnih i prijateljskih veza među obiteljima, osigurati razmjenu iskustava čelnika dvaju naselja, tražiti mogućnosti zajedničkog istupa na međunarodnoj sceni, iskoristiti prednosti zajedničkih razvijanja i natječaja, podupirati uzajamne susrete civilnih udruga, mladeži, učenika i nastavnika, te proširenje mogućnosti učenja jezika, utemeljiti radne skupine za suradnju civilnih udruga i gospodarskih organizacija, poticati uspostavu suradnje proizvodnog i trgovačkog poduzetništva, zauzeti se za unapređenje turizma i razvijanje kulturnih veza, za istraživanje zajedničke povijesti i tiskanje izdanja na tu temu.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik

Hrvatske samouprave Grgo Išpanović, u proteklom razdoblju već je ostvarena uspješna suradnja na povezivanju dvaju naselja, napose civilnih udruga, uzajamnim posjećivanjem naselja i najvažnijih priredaba. Više puta ugoštili su prijatelje iz Velike na Bunjevačkom prelu, na Bunjevačkom danu i Danu sela. Jednako tako i oni su boravili na raznim priredbama u Velikoj. Prije dvije godine bili su na Fišijadi, a pridonijeli su povezivanju ribiča i lovaca. Pošto su lani predstavnici Velike boravili u Kačmaru, predstavnici Kačmara i Hrvatske samouprave u kolovozu ove godine bili su u Velikoj prigodom obilježavanja 20. obljetnice Općine, kada je dogovoren sadržaj okvirnog sporazuma i datum svečanog potpisivanja. Uspostavljanje službene prijateljske suradnje dvaju naselja na temelju dosadašnje uspješne suradnje pokrenula je kačmarska Hrvatska samouprava. Kako nam još reče predsjednik Grgo Išpanović, Velika je slavonsko naselje kod Požege na južnim obroncima Papuka, poznato turističko odredište, s terminalnom vodom i Zlatnom dolinom.

Nakon svečanosti, u poslijepodnevnim satima slijedilo je zajedničko razgledavanje naselja, upoznavanje gostiju s životom naselja i njegovih stanovnika. Na kraju dana susret je završen druženjem u vinskom podrumu u Ajošu (Hajós).

S. B.

Foto: Teza Balažić

*Workshop ili poslovna radionica HTZ-a***Višegodišnje partnerstvo, dugogodišnja suradnja i obostrano zadovoljstvo**

U organizaciji budimpeštanskog predstavništva Hrvatske turističke zajednice, na čelu s Marinom Skenderovićem, u prostorijama Hotela Mercure Budapest City Center 3. listopada priređena je dvanaesta poslovna radionica hrvatskih i mađarskih turističkih tvrtki. HTZ-ovu pozivu ovoga se puta odazvalo dvadeset i jedna hrvatska te četrdeset i pet mađarskih putničkih agencija.

Početak mjeseca listopada workshopa potakli su mađarski partneri kako bi se u brošure za iduću godinu već uvrstili i ove ponude. Nama laicima taj datum čini se možda i malo preranim. „Došlo je vrijeme da se katalogi prije završavaju. Prošle godine smo priredili radionicu u studenome, ali tada su brošure već bile pripremljene za tisak, te u okvirima radionice sklopljeni poslovi nisu bili uvršteni u kataloge mađarskih putničkih agencija. Ali primjerice u zapadnoeuropskim državama poslovi se sklappaju već u svibnju.“ – objašnjava nam voditelj Marin Skenderović. Paleta ponude odista je šarolika, sve ovisi o debljini vašega novčanika ili koliko iz obiteljskoga proračuna možete odvojiti na svoj zaslužni godišnji odmor. Kružno putovanje po hrvatskome Jadranu, krstarenje, ronjenje, aktivni odmor, ili mir i tišina. Ali to je samo jedna strana ponude. Možete primjerice svoga poslovnoga partnera povesti na vikend u Hrvatsku, ili organizirati poslovnu konferenciju, seminar. Trebamo naglasiti kako je datum odlično tempiran, jer je prethodnoga dana slično priređeno u susjednoj nam Sloveniji i mnogi su predstavljajući nastavili u Budimpešti.

Mađarskim turistima Hrvatska još uvijek privlačna

Hrvatska su turistička predstavništva u više navrata lani najesen i početkom ove godine

nastupali u Budimpešti. Nije se izostavilo ni veliki turistički sajam „Utazás 2013“, istina, malo skromnijim, ali vrlo privlačnim štandom, i još uvijek s prvorazrednim brošurama. Dosadašnji HTZ-ovi pokazatelji bilježe porast turističkog prometa i u kolovozu. Porast je ostvaren na razmatranim tržištima Njemačke, Slovenije, Austrije, Poljske, Češke, Slovačke i Francuske.

Mađarska je po broju noćenja na sigurnome devetom mjestu po broju dolazaka (136.858), što je porast od 16,98 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine, te na osmome mjestu po broju dolazaka (813.136), što je također porast od 12,58 posto. Sveukupni podacima za razdoblje siječanj–kolovoz govore o porastu od 3,33 posto i u dolascima (10.095.906) i u noćenjima (60.522.631). Strani su turisti ostvarili porast od 6,03 posto u dolascima (9.131.905) i porast u od 3,96 posto u noćenjima (55.062.134), a domaći su turisti ostvarili pad od 0,23 posto u dolascima (964.001) i pad od 2,64 posto u noćenjima (5.460.497). Porast turističkog prometa u razdoblju od siječnja do kolovoza ostvaren je na razmatranim tržištima Njemačke, Slovenija, Austrije, Češke, Poljske, Slovačke i Velike Britanije.

Po broju dolazaka (307.193) i noćenja mađarski su turisti na devetome mjestu, što je 9,6 posto više od lanjskih pokazatelja, te 1.727.293 noćenja, što je 8,37 posto više od lanjskih.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – U Croaticinoj priredbenoj dvorani u petak, 8. studenoga ove godine, s početkom u 17 sati gostuju Kulturno-umjetničko društvo Mihovila Krušlina i Udruga Ivana Perkovca, za očuvanje kajkavske ikavice i promicanje zavičajne kulturne baštine iz Šenkovca. U sklopu kulturne večeri društva će predstaviti svoju kajkavskoikavsku tradicijsku baštinu: pjesme i plesove brdovečkoga Prigorja, narodne nošnje i običaje, hrvatsku, kajkavsku, ikavsku rič govoreći stihove svojih pjesnika, umijeće izradbe kinča i tradicijskog suvenira posvitka te izdavačku djelatnost i pretisak knjige Ivana Perkovca «Pripoviesti iz bojnog odsjeka». Nakon priredbe Šenkovčani će publiku počastiti i vinima sa šenkovljanskih vinogorja.

ČAKOVEC – Temeljem statuta Međimurske županije, župan Međimurske županije Matija Posavec donio je rješenje o utemeljenju Mješovitog odbora za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima i imenovanju predsjednika i članova odbora. Osnivačka će sjednica biti 7. studenog u Velikoj vijećnici Međimurske županije u Čakovcu. Za predsjednika odbora imenovan je Marijan Varga iz Donje Dubrave te načelnici 14 međimurskih općina, devet hrvatskih pomurskih naselja iz Mađarske i jedan iz Slovenije. S mađarske su strane imenovani predstavnici Joža Đuric, predsjednik sumartonske Hrvatske samouprave, Anica Kovač, predsjednica keresturske Hrvatske samouprave, Stjepan Tišler, načelnik sela Serdahela, Stjepan Vuk, načelnik sela Mlinaraca, dr. Jože Takač, predsjednik fičehaske Hrvatske samouprave, Marija Vargović, predsjednica kaniške Hrvatske samouprave, Biserka Kiš, predsjednica pustarske Hrvatske samouprave, Čaba Prosenjak, predsjednik petripske Hrvatske samouprave, Vilmoš Lukaš, predsjednik letinjske Hrvatske samouprave, i Bernadeta Blažetin, vijećnica serdahelske Hrvatske samouprave. Na osnivačkoj sjednici raspravljat će se o planovima za 2014. godinu.

PETRIBA – Pošto je ljeti raspuštena petripska Mjesna samouprava, raspisani su izvanredni mjesni izbori za 24. studenoga. Za načelnika su se kandidirali: dr. Kristijan Korčmaroš, Tibor Pintarić i sadašnji načelnik Tomaš Trojko, a za vijećnike: József Burusan, István Horváth, Angéla Kém, Tünde Korentsy, Tomaš Kramarić, Klaudia Kuzma, Tibor Pintarić, Janoš Reves i Janoš Vagi.

KANIŽA – Nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju ubrzali su se tijekom prekogranične suradnje u Pomurju. Potkraj listopada u tome gradu priređen je prvi susret hrvatsko-mađarskih javnih bilježnika. Tijekom susreta bilježnici su mogli slušati razna predavanja o djelovanju Državne komore javnih bilježnika.

Petnaest godina hrvatske samouprave u Kaniži

Kaniška Hrvatska samouprava početkom listopada proslavila je 15 godina neprekidnog djelovanja. Od 7. do 12. listopada u okviru Tjedna Hrvata u Kaniži priređeni su programi prilikom kojih je sažet petnaestogodišnji rad hrvatske zajednice. Bilo je sjećanja na protekle godine, predstavljeni su šaroliki običaji Hrvata raznih regija, organiziran je susret mladih, hrvatska misa, svečana proslava na kojoj su nazočili ugledni gosti: dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži, Jozo Solga, voditelj ureda Hrvatske državne samouprave, Péter Cseresnyes, kaniški gradonačelnik, te bivši gradonačelnici, odnosno vijećnici Hrvatske samouprave koji su tijekom godina potpomagali rad Hrvatske samouprave.

Neprekidni pomoćnici održavanja hrvatskih misa: (slijeva) Imre Szücs, Antun Hoblej i Blaž Horvat

Hrvatska manjinska samouprava u Kaniži prvi put je utemeljena prilikom drugih manjinskih izbora u Mađarskoj, od tada samouprava postoji i aktivno djeluje zahvaljujući hrvatskoj zajednici toga grada. Predsjednica je Samouprave od samih početaka Marija Vargović.

– Još 1998. godine potražio me je pokojni Stipan Blažetin i savjetovao mi da počnemo organizirati manjinske izbore u Kaniži. Malo sam se i ja začudila, kako jer otkako sam se doselila u grad, nisam razmišljala o tome živeli u njemu Hrvati, još sam uvijek imala vezu sa svojim rodnim selom Serdahelom. On mi je počeo nabrajati koliko ljudi se preselio u Kanižu iz naših sela, i latila sam se posla. Prvo sam pozvala najbliže znanice, te zajedno razmislili o tome gdje ima još naših ljudi, pa prvi put smo imali sastanak na koji se okupio ugledan broj naših Hrvata, i tako je sve krenulo – kazala je gđa Vargović.

Nakon utemeljenja Hrvatske manjinske samouprave predsjednica je krenula s organiziranjem pjevačkoga zbora smatrajući da pjesma i glazba su one koje okupljaju ljude, bez obzira na jezik, jer među zajednicom, naravno, ima ljudi koji još dobro govore hrvatski jezik, a ima i takvih koji već slabo. Predsjednica je ponosna na to da se broj članova povećava, a članovi se vrlo rado družu, pomažu pri organiziranju radi li se o kulturnoj, gastronomskoj priredbi ili o hrvatskoj misi. Prije šest godina utemeljen je tamburaški sastav, koji iz godine u godinu sve bolje svira. U dječjem vrtiću u ulici Rozgonyi pokrenuta je hrvatska skupina, ali što je i dan-danas vrlo

teško organizirati, za što je već bilo mnogo pokušaja, zasada je neostvareno, a to je pokretanje nastave hrvatskoga jezika u nekoj osnovnoj školi. Trenutno se u malokaniškoj osnovnoj školi podučava hrvatski jezik u okviru kružoka, tjedno jedanput. Nekoliko godina moglo se učiti hrvatski jezik u Pijarističkoj gimnaziji, ali zbog nedostataka prijavljenih, ove je godine i to prekinuto.

Inače kaniška Hrvatska samouprava jedina je u cijeloj državi gdje je predsjednica svoju dužnost obnašala profesionalno, uz to grad iz godine u godinu pružao financijsku pomoć. Tako je gđa Vargović uspjela donekle okupiti Hrvate i iz cijele regije. Ona je potakla hrvatske mise u regiji i još dan-danas se brine za to, pokrenula je hrvatska hodočašća u Komar, u kojem se mjestu već godinama 13. srpnja održava hrvatska misa. Tijekom 15 godina bilo je niz događanja o čemu je svjedočila mala izložba fotografija, napisala u predvorju Doma „Medgyasszay“.

Hrvatska je samouprava uvijek bila „desna ruka“ gradu pri uspostavi hrvatsko-

mađarskih odnosa, kazao je gradonačelnik Cseresnyes u svome svečanom govoru, a istaknuo je i to da hrvatska zajednica obogaćuje kulturni život grada. Kaniža dobro surađuje s Čakovcem i Koprivnicom, a gradonačelnik se nada da će kaniški Hrvati u toj suradnji nadalje biti spona. Veleposlanik na svečanosti obljetnice nadovezao se na gradonačelnikove riječi o dobroj prekograničnoj suradnji u kojoj su hrvatske zajednice tzv. mostovi, ali spomenuo je važnost i stvarnih mostova preko granice kao što bi dobro došao most kod Kerestura i Kotoribe za koji bi se moglo sa zajedničkim snagama pridobiti sredstva od Europske Unije jer je europska praksa izgraditi prijelaze na svakih 30–40 kilometara. Jozo Solga, predsjednik ureda Hrvatske državne samouprave, čestitao je na obljetnici, pohvalio je djelovanje Samouprave te izrazio nadu da će se jednom i Zalskoj županiji, gdje živi velik broj Hrvata, utemeljiti dvojezična škola ili će se moći riješiti da se u nekoj od srednjih škola pokrene učenje našega jezika.

Završna je svečanost počela s hrvatskom misom koju su skupa predvodili rektor varaždinske katedrale Blaž Horvat, dekan iz Preloga Antun Hoblej i župnik iz Komara Imre Szücs uza sudjelovanje Cehovskog društva iz Goričana i Kaniških tamburaša. Kaniška hrvatska zajednica zahvalila je Blažu Horvatu na stalnoj pomoći koju pruža već mnogo godina u održavanju hrvatskih misa, hodočašća, učenja vjerskih pjesama i molitava. Na

Djeca u narodnoj nošnji na misi na hrvatskom jeziku

Uzvanici na misi na hrvatskom jeziku

Povorka po gradu

završnoj svečanosti Tjedna Hrvata u Kaniži, povorka od Puhačkog orkestra grada Letinje, Zrinske garde, čakovečkoga Cehovskog društva, Kaniškog zbora, Folklorne skupine iz Mačkovca krenula je od crkve Srca Isusova do Trga Erzsébet, gdje su puhači i folklorasi izveli kratak program, te time privukli pozornost na postojanje hrvatske zajednice u gradu. U Domu „Medgyasszay” nastavljao se kulturni program na kojem je Marija Vargović zahvalila svima koji su pomogli rad Samouprave, a jednako tako članovi zajednice zahvalili su gđi Vargović za ustrajan rad na uzdizanju Hrvata u Kaniži.

Hrvatski je tjedan okončan izvrsnim Tamburaškim festivalom na kojem su nastupali Tamburaški sastavi iz Varaždina, Lendave, Mačkovca, Koljnofa, Sumartona i Kaniže, te plesačnicom.

beta

Osobe koje su pomagale rad Hrvatske samouprave

PETROVO SELO – Kako smo doznali, petrovski ženski zbor Ljubičica, u pratnji tamburaškoga sastava Koprive, ovaj tjeđdan je snimio svoju drugu CD-ploču s božićnim jačkama, u Domu kulture i «privatnom studiju» Dušana Timara. Za daljnja djela na nosačem zvuka se je zela Croatica. Novi album je namijenjen ne samo Petrovišćanom nego svim ljubiteljima naših hrvatskih jačak za ov lipi sve-tak.

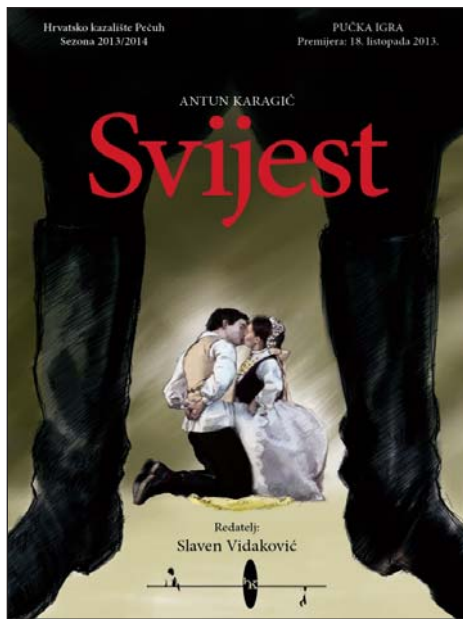
SAMBOTEL – Sambotelska biskupija svakoga vjernika čeka na Martinjsko slavlje u Sambotelu, negdašnjoj Savariji, kade je ov svetac i rođjen. U gradskoj katedrali 9. novembra, u subotu, služi se sveta maša, početo od 10 uri, a glavni celebrant će biti mons. dr. Egidij Živković, biskup Željezna u Austriji, podrijetlom Hrvat iz Stinjačkoga Vrha.

KISEG – Hrvatska samouprava dotičnoga grada Vas srdačno poziva na Dan Hrvatov 9. novembra, u subotu, s početkom u 16 uri sa svetom mašom u crkvi Sv. Emerika. U 17.15 uri slijedi polaganje vijenca pri spomin-ploči Mate Meršića Miloradića, a u 17.30 uri je na redu kulturni program u Viteškoj dvorani tvrđjave Nikole Jurišića. Na programu nastupaju jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela i Pjevačko društvo Zora iz Kisega. Za zabavu svira Janoš Timar iz Petrovoga Sela.

TURAN – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja Vas srdačno poziva na Hrvatski dan 16. novembra, u subotu, u mjesnu športsku dvoranu. Za pozdravnimi riči, u 16 uri slijedi kulturni program, na kom nastupaju kulturno-umjetnička društva, tamburaši i jačkari iz okolišnih gradišćanskohrvatskih naselj.

UMOK – «Tamburijada u Umoku», pod tim naslovom očekuju sve zainteresirane na tamburaški večer i predavanje 16. novembra, u subotu, od 18 uri začeto, u mjesni Dom kulture. Nastupaju domaći tamburaši Kajkavci, Židanci, Dečki iz trih sel, Čunovski bečari i Mješanci (novi koljnofski tamburaški sastav dičakov i divojkov). Predavanje o hrvatskom narodnom glazbalu i povezivanju s Gradišćanskimi Hrvatima će održati dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave u Šopronu.

ČAVOLJ – Tamošnja Knjižnica, informacijski i društveni dom 7. studenog s početkom u 17 sati organizira književnu večer uz predstavljanje mjestopisnih knjižica dr. Miše Mandića. Razgovor s autorom vodi dr. Imre Fekete, dopredsjednik Bačkog ogranka Rákóczieva saveza (Bácskai Rákóczi Szövetség). U sklopu priredbe bit će predstavljena i najnovija dr. Mandića s naslovom *Čavoljski urbarij 1772.*

Kazališna predstava

SVIJEST

»Naš narod bio je svjestan, da nam je to – sve, kazališne predstave, pa ih je rado pohađao, jer je napokon i sam uvidio, da samo to, pošto drugo nemamo, može spasiti: materinski naš jezik, prastare naše narodne običaje i našu narodnu nošnju« – Antun Karagić.

Spomenuto je kazalište institucionalna baza hrvatskog teatra u Mađarskoj, prostor uprizorenja predstava na hrvatskom jeziku, i mogući prostor prikazivanja svega „hrvatskoga“ što se može dramatizirati i kazališno prikazati. Do sada od dijalektalnih izričaja hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj tek je „bunjevački idiom“ našao svoj izričaj u kazališnim uprizorenjima Hrvatskoga kazališta. U svojoj 21. godini postojanja pečuško Hrvatsko kazalište još uvijek traži i propituje načine svoga poslanja, uvijek u skladu sa zadanim okvirima djelovanja i državnom potporom za rad narodnog kazališta. Kazalište je živi organizam, koji i poruke prošlosti prikazuje načinom prihvatljivim gledatelju današnjice, načinom koji će probuditi iz uspavanosti i natjerati nas na propitivanje stvarnosti u kojoj se nalazimo. Naslov Karagićeva dramskog testa *Svijest* znakovit je i dobra podloga za aktualizaciju sadašnjeg trenutka Hrvata u Mađarskoj, i ne samo bunjevačke grane hrvatskoga stabla.

Od Antuna Karagića, pečuško Hrvatsko kazalište do sada je na scenu postavilo nekoliko dramskih tekstova: Katicu, Rastatkinju, Poštenog varalicu i, evo, 2013. godine *Svijest*. U godini svoje smrti (1966) Antun Karagić uputio je očajno pismo vodstvu Matice iseljenika Hrvatske u kojem je između ostaloga napisao: „(...) vi treba da već jednom znate, da je ovaj naš narod na rubu svoje potpune nacionalne propasti (...) mi Hrvati u Mađarskoj imamo i priličan broj izroda, skrajnjih pokvarenjaka i izdajnika svoga naroda, koji koče sav naš ovdašnji politički i kulturni razvoj, a nadasve koče i onemogućavaju razvoj našeg narodnog opstanka! I ne treba se čuditi

– ako bude i dalje tako išlo! – što nas Hrvata u Mađarskoj za pedeset godina (a možda i za trideset godina), neće nas ovdje više biti, (...)”. Prevario se Karagić, Hrvata još ima, no jezik se polako, ali sigurno i nesmiljeno gubi, a „hrvatska svijest“ pomalo je bezoblična kategorija podložna tumačenjima kao što je to bilo i u Karagićevo doba. Bez znanja nema ni svijesti, nedostaje znanje...!

Ove se misli provlače i kroza spomenute dramske tekstove Antuna Karagića, nastale između 30-ih i 40-ih godina 20. stoljeća, uz nadziranje nade u svjesnim i školovanim mladim bunjevačkim Hrvatima, bolje rečeno Hrvatima, koje će izabrati prave bunjevačke sinove za muževe i pri tome roditi i odgojiti svoje sinove i kćeri svjesne hrvatske samosvijesti i sa zavidnim znanjem svega onoga što i obilježava bunjevačku granu hrvatskoga stabla. Nažalost, nade su ostale tek nade, umrla su hrvatska sela, salaši i umiru posljednji ostaci Karagićeva svijeta, djeca su ostala bez „jezika“, temeljnog obilježja nacionalne samobitnosti. Kod Karagića su uvijek na sceni starine, koje svojim „naravoučenjem“ daju savjete, svijetu i „svojoj djeci“, starine na

Garski domoljub Antun Karagić rođen je 1913. godine, tridesetih i četrdesetih godina prošloga stoljeća utemeljio je u Gari Društvo bunjevačkih kazališnih dobrovoljaca. Karagiću su stizala izdanja Društva svetoga Jeronima u Zagrebu te je bio i povjerenik Društva. Domoljub Karagić bio je svjedokom početka raspadanja stoljetnog života i norma bunjevačkih Hrvata, a tom nestajanju i očuvanju hrvatskoga jezika, bunjevačke ikavice, nestajanju svijesti, izoliranosti, nastojao je pripomoći i materijalno i duhovno. Imućan seljak Karagić utemeljuje glumačku družinu, piše i prevodi kazališne komade, režira ih, izvodi u rodnom selu, a ostvario je i nekoliko gostovanja, tako u Santovu. Premda bez formalnog obrazovanja, Karagić se nastojao u svojem književnom radu držati norma standardnoga hrvatskog jezika. U godini kada slavimo 100. obljetnicu rođenja Antuna Karagića, pečuško Hrvatsko kazalište posegnulo je za njegovim dramskim tekstom *Svijest* i postavilo ga na scenu. Premijera se zbila 18. listopada, dramaturgiju i režiju „pučke igre“ potpisuje Slaven Vidaković, ravnatelj pečuskoga Hrvatskog kazališta.

Družina kazališne predstave „Svijest“, Hrvatsko kazalište, 2013

Trenutak za pjesmu

Aleksa Kokić

Molitva mladog Bunjevca

Maleno mi srce
živom vatrom bije,
u njemu se ljubav
k rodnoj grudi krije.

Dušom žarkom volim
naše ravni blage,
za koje me vežu
uspomene drage.

Bunjevac mi baćo
i Bunjevka nana,
stoput mi je mila
hrvatska nam grana.

I svako se veće
dragom Bogu molim
da sačuva one
koje dušom volim.

Bože dobri, daj da
vedri budu dani,
Hrvatskoj i meni,
mom baći i nani!

Marica Fačko (*Zlatica*), Milica Murinji (*Roza, Pećeva žena*),
Rafael Arčon (*Stipo Peić*)

koje se sluša, ili ih bar sluša publika u gledalištu. Takvih je starina danas jedva jedvice, a njihova „naravoučenja“ manjkaju vjerodostojnošću. Aktualiziranje teme, koju je Karagić obrađivao prije osamdeset i nešto godina, lako bih mogla zamisliti s glumcima koji na pozornici neće biti obučeni u narodnu nošnju, smješteni u izumrli i zatvoreni u svijet kojega više nema, koji ne živi... Tek na pozornici. Ideja za scenske ambijente kao poprišta radnje našlo bi se napretek u hrvatskoj stvarnosti koja nas okružuje...

Dejan Fajfer (*dr. Wild, općinski liječnik*),
Kristof Petrinović (*Grgo, Matin sin*) i Stipan Đurić (*dida Marko, stari sluga kod Mate*)

Davno su „didovi i oci“ izgubili „svist“ i „hatar“ nije više u našim rukama... Dida Marko je izgubio djecu, imanje, ponos i diku, svoju didovinu te njegovo „naravoučenje“ pomalo klima s godinom 2103. Lakoumni su „zanemarili našu prikrasnu, tradicionalnu nošnju, kojom se i tuđin divi i ponosi, pa se namaškarili“. Pišući prije sedamdesetak godina o položaju diletanskog kazališta Bunjevaca u Mađarskoj, Karagić je napisao kako je iznad svega u kazalištu najvažniji književni jezik, kako bez književnog jezika ne može

biti uspjeha... Karagić dalje piše „samo jedna dobro neiskazana rič destruktira svu umitnos glumcovu i redateljvu. S pozornice se ne smije čuti drugi jezik, već samo čisti književni jezik. Iznimku čine glume koja su pisana u dijalektu (naričju). No i tada će biti potrebno, da se i dijalekti ispravno izgovaraju i naglašuju...“ Govoriti na pozornici lošim naglaskom, izgovarati površno pojedine riči nije sam grih prema materinskom jeziku, već se može i glumcu teško osvetiti. (...) Na pozornici mora vladati milozvučna (bunjevačka) rič pomno negovana, odabrana i lipo izrečena.”

Čitam riječi lektora kazališne predstave Svijest dr. Dinka Šokčevića: „Iako je Karagić u svim svojim komadima pitanje narodnog opstanka ugradio u priču, ovaj „jubilarni“ igrokaz, koji je napisan u teškom razdoblju Drugog svjetskog rata gorući problem održavanja nacionalne svijesti preko Zlatice, glavnog ženskog lika u komadu, stavlja u prvi plan. Budući da za hrvatsku manjinu u Mađarskoj bez obzira na društvene promjene ovo pitanje i danas ima veliko značenje, Karagićeve misli nisu ništa izgubile na aktualnosti. Svijest međutim nije teška drama, već pravi pučki igrokaz, s puno humora, pjesama i plesa, a da se uklone prepreke koje sprečavaju sretan završetak, tu je Dida Marko, mudar stari sluga koji uspije razriješiti zamršenu situaciju i zaljubljeni mladi bunjevački par će unatoč početnome roditeljskom otporu sklopiti sretan brak.”

Svijest, uprizoren Karagićev tekst, nastao je na tragu dosadašnjih uprizorenja njegovih tekstova na daskama pečuskoga Hrvatskog

kazališta s provjerenim modelima, scenografije, kostimografije, igre, glazbe i koreografije. Dramaturgiju ove pučke igra u tri scene potpisao je Slaven Vidaković, scenografiju i kostimografiju Péter Fenyő, lektor je bio Dinko Šokčević, izbor glazbe načinio Čaba Čanji, koreografiju potpisao Đuro Šarošac, asistirao redatelju Đula Beri. Predstava je bila najbolja/najdinamičnija u svojoj drugoj sceni u kojoj je briljirala kazališna amaterka Milica Murinji u ulozi Roze, žene zemljoposjednika Stipe Peića, garska Hrvatica koja još uvijek govori sočnu bunjevačku ikavicu, a u glumačkoj igri pratila ju je Marica Fačko u ulozi glavnoga lika Zlatice. Soloplesnim dionicama i komičnošću u komadu istaknuo se Ákos Kollár, a ostali su ga slijedili nesigurnim plesnim koracima; Stipan Đurić provjereno je bio isti u dočaravanju lika sveznajuće starine; Rafael Arčon se iznenađujuće dobro nosio sa svojom ulogom; dr. Wilda komedijski je ocrtao Dejan Fajfer; ciganski tamburaši Tomica Taradija, Marko Šafer, Mirko Bošnjak pobrali su simpatije; a Goran Smoljanović ostao je neprimjetan jednako kao i sam Jozo koji nema riječi pokraj Zlatice... Predstavili su nam se prvi put kao glumci amateri Renata Balatinac i Kristof Petrinović, te solidno odradili svoje zadatke; igra Eve Polgar i Anice Matoš provjerena je formula bez većih oscilacija, dok se Anita Mandić dobro snašla u drugoj „jako“ sceni. Zoltan Gatai bio je uvjerljiviji nego obično, kao Mate Barić, trgovac hranom... Dopadljiva, lagana, u trajanju od sat i desetak minuta, s obvezatnim plesom i sviračima, pjevanjem i ova će kazališna predstava očekivano naići na dobar prijam po naseljima i kod hrvatskih gledatelja u Mađarskoj, u prvom redu Bačkoj, Baranji, Šomođu, a i drugdje ako bude pozvana na gostovanje, sa strane hrvatskih narodnosnih samouprava u njima.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár

Predstava Karagićeva igrokaza „Svijest“. Gara, 1941.

Jesenska folklorijada u znaku prijateljstva

Petroviski ženski zbor Ljubičica jur pred nekoliko ljet je začeo u ovu jesensku dob pozvati skupa sve selo na jedno jesensko otpodne, ali na večer, pri kom ljeto na ljeto s bogatim kulturno-zabavnim programom polažu obračun pred selom, predstavljajući, kako im je išlo s djelovanjem cijelo ljeto. U okviru jesenskoga folklornoga festivala pod geslom «Jesen šara i bogata» 19. oktobra, u subotu, Petroviščani, drugačije od običaja, nisu se sami predstavili, nego su pozvali i prijatelje iz Pinkovca, Zagreba i Narde. U organizaciji je pomoćnu ruku ponudila jačkaricam i mjesna Hrvatska samouprava, pod peljanjem Ane Škrapić-Timar.

U nedavno obnovljenom Kulturnom domu sve govori o jeseni, sva dekoracija sjaji u šarenilu, k tomu se pridružuje i smih na licu mladih i starijih ki su svenek u lipom broju nazočni pri ovakovi prilika. Dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, sa ženom Marijanom i Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, ravno se dovezu iz nardanskoga događaja u Petrovo Selo, a simo očekuju i Kristinu Glavanić, načelnicu Narde, kot i Dražena Srpaka, poglavara Murskoga Središća. Narod smo mužike i svirke, tomu se znamo i veseliti, ali radost nam zna i naglo skrsnuti, kad na pozornici dica krasno i čisto jaču po hrvatski, još sladje tancaju, a med redi publike u međusobnoj komunikaciji nemilosrdno zamu najpr ugarsku rič. Tako je

Zbor Ljubičica i Koprive

nedavno marljivo vježba skupa i prvi nastup izvan granic je pred nekoliko tajejednov imala u Šenkovcu. I ovput šikano zaguslaju mladi svi-

iskusni vokalni krug prik jačenja svenek zna izazvati u nami neku nostalgiju za starim vremenom, kad je još narod skupahodio i jačiti. I to je gvišno najpr došlo u spominku američanskim Petroviščanom u dvojatednoj turneji našega najpoznatijega tamburaškoga sastava Koprive. Dičaki su se nedavno vratili domom

Dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske, u vijencu zagrebačkih i petroviskih jačkaric

i s petroviskimi mališani donjih razredov. Dokle dura nastup, u grupi su perfektni, pravi mali Hrvati u svojoj produkciji, zato dobiju i burni aplauz. Kako nas informira moderatorica programa Edita Horvat-Pauković, mišavina školskih i sridnjoškolskih tamburašev od

rači. Jačkarice domačega zbora Ljubičica «presenetu» nas dobro poznatimi našimi melodijami, te su ovde pravoda najlipše,

Petroviske školske folklorišice

Dio muške klape iz Pinkovca

zato njevu izvedbu sprohadja i glas publike. Bunjevački svit i Tanac iz Banata u izvedbi HKD-a Gradišće, oduševi svaku dob nabito punu dvoranu gledateljev. Muška klapa iz Pinkovca u majušu je prvi put jačila pri trodnevnoj petroviskoj manifestaciji, ali pokidob se ovo ljeto svečuje deseta obljetnica partnerstva med Pinkovcem i Petrovim Selom, hvata Bogu česti su i pozivi i spravišća. Nardanski zbor i tamburaši silom prilik ostavljaju vlašće goste doma zavolj petroviskoga nastupa, za što su im svi zahvalni, i njev glazbeni blok se honorira ovacijom. Ov

i premijerom najnovije pjesme *Amerika, Amerika* (koja je i uvodna jačka na njegovom drugom muzičkom albumu), i ovput su zakurili publiku. Zagrebački Desiderium jur ljeta dugo dohadja u Pinčenu dolinu, zato jačkare za programom aplauz pozdravi kot stare znance. Pri predaji darov dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik stare nam domovine, izrazi svoje zadovoljstvo da je konačno zašao u jedno od najhrvatskijih sel u Gradišću, i pozove sve nazočne na daljnje gajenje hrvatskoga jezika, kulture i tradicij. Jesenska folklorijada ka stoji ovput u znaku međunarodnoga prijateljstva jačkarov i jačkaric, zvana pozornice se nastavlja u užem krugu i u odličnom štimungu, kako je rečeno, sve do jutra.

-Tiho-

Županijsko natjecanje kazivanja stihova „Josip Gujaš Đuretin” i Dan kruha u Martincima

U sklopu Tjedna hrvatskoga jezika, u Martincima u čast pjesniku Josipu Gujašu Đuretinu 14. listopada priređeno je Županijsko natjecanje kazivanja stihova Baranjske županije. Istoga je dana obilježen i Dan kruha – dan zahvalnosti za plodove zemlje. Na natjecanju je sudjelovalo preko četrdeset kazivača iz osnovnih škola iz Harkanja, Mohača, Pečuha, Salante, Starina, Šeljina i Martinaca.

Martinačka osnovna škola županijsko natjecanje u kazivanju stihova prvi put je organizirala u povodu 20. obljetnice smrti, te 60. obljetnice rođenja jednog od najistaknutijeg književnika Hrvata u Mađarskoj, rođenog Martinčanina Josipa Gujaša Đuretina. Od 1996. godine natjecanje se svake godine redovito održava u tome mjestu, a gdje bi i imala priredba najbolje mjesto ako ne u samome rodnom mjestu Đuretina, koji ga je nadahnjivao u pisanju mnogih prekrasnih pjesama.

– U županiji svi znaju da se u listopadu u Martincima održava natjecanje kazivanja stihova Josip Gujaš Đuretin. Mi smo ponosni da je u našem mjestu rođen jedan od najvećih književnika Hrvata u Mađarskoj i mi kao škola na svoj način ga se prisjećamo. Organiziranjem natjecanja djeca nauče njegove pjesme, pa i pjesme drugih hrvatskih pjesnika i mislim da je to najbolji način da se širi hrvatska riječ, da se dostojno prisjeća na našega pjesnika – kazala je ravnateljica martinačke osnovne škole Ruža Hideg.

Domaćini su s uzbuđenjem čekali goste iz drugih škola, kolači i pokloni su već bili pripremljeni za njih, jednako kao i izložba kruha i plodova zemlje s mnoštvom prekrasnih peciva u raznim oblicima što su ispekle martinačke bake. U domu kulture, gdje je izložba postavljena, okupilo se više od četrdeset kazivača, nastavnici i roditelji te ugledni gosti, generalna konzulica Republike Hrvatske u

Pečuhu Ljiljana Pancirov i voditeljica Šeljinskog obrazovnog okruga gospođa Matović. Nazočne je pozdravila ravnateljica škole Ruža Hideg, nakon čega je uslijedio prigodni program djece martinačke škole. Njih su pripremile učiteljice Marta Ronta Horváth i Ljubica Kolar Vuković. Pjesme, narodni ples, karaoke pjevanje, kratak igrokaz govorili su o blagodatni prirode, o ljepoti podravskoga kraja, o značenju pjesnika Josipa Gujaša Đuretina. Budući da je ovaj put mjesni župnik bio spriječen da blagoslovi kruh, nastavnica

Ljubica Kolar Vuković zamolila je nazočne da se zajedno izmoli Očenaš i Zdravamarija, zahvaljujući na taj način blagodati prirode. Inače priredba Dan kruha nastala je zahvaljujući suradnji s Osnovnom školom Stanka Kolara iz Hercegovca, gdje su djelatnici, učenicima martinačke škole sudjelovali na sličnoj priredbi, koja im se vrlo dopala. Tada je odlučeno da će se to prirediti i u martinačkoj ustanovi. Dvije ustanove surađuju od 1997. godine, a u okviru toga ostvareno je nekoliko zajedničkih projekata. Učenici hercegovačke škole više puta bili su gosti Tjedna hrvatskoga jezika, međutim ove godine nisu došli zbog nedostatka materijalnih sredstava za prijevoz.

Natjecanje u kazivanju stihova odvijalo se usporedno za učenike dvojezičnih škola i škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. Trebalo se pripremiti s dvije pjesme, jednu odabrati od hrvatskih autora iz Mađarske, a drugu slobodnu. Ocjenjivački sud u sastavu generalne konzulice Ljiljane Pancirov, novinara Tome Furijsa, odgajateljice Vere Kovačević i novinark Bernadete Blažetin nisu imali lagan zadatak. Interpretatori su se pripremili vrlo dobro, a i nastavnici su im vrlo dobro odabrali pjesme, prikladno njihovoj dobi. Čule su se pjesme Josipa Gujaša Đuretina, Đuse Šimare Pužarova, Stipana Blažetina, Marka Dekića, Grigora Viteza, Zlate Kolarić Kišur, Dobriše Cesarića i drugih pjesnika. Slijedila je dodjela nagrada, zahvaljujući darovima mjesne samouprave, nitko nije otišao praznih ruku. Svi su kazivači podareni suvenirskom šalicom o Martincima i čokoladom, a oni koji su osvojili prva tri mjesta čak i nekim školskim priborom.

Rezultati natjecanja

Učenicima škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika:

Kategorija 1-2. razred:

Mira Fekete – Harkanj
Kiti Tot – Salanta
David Matlag – Harkanj

Kategorija 3-4. razred:

Zoltan Đurica – Mohač
Diana Mezei – Mohač
Karina Križić – Salanta

Kategorija 5-6. razred:

Anastazija Šoproni – Salanta
Attila Körmendi – Harkanj
Tibor Nadvaradi – Starin

Kategorija 7-8. razred:

Inez Ronta – Šeljin
Ana Deak – Šeljin
Kristina Fekete – Harkanj

Učenicima dvojezičnih (hrvatsko-mađarski) škola:

Kategorija 1-2. razred:

Miroslav Vegso – Pečuh
Ivan Kovačević – Pečuh
Liliana Varnai – Martinci

Kategorija za 3-4. razred:

Fružina Ronta – Pečuh
Miroslav Radić – Pečuh
Dorina Žurka – Martinci

Kategorija 5-6. razred:

Diana Terzić – Pečuh
Marieta Kuštra – Pečuh
Reka Balog – Pečuh

Kategorija 7-8. razred:

Eva Brozović – Martinci
Anet Sandor – Pečuh
Kata Horvat – Martinci

Mala stranica

Svjetski dan izumitelja – Svjetski dan izumitelja – Svjetski dan izumitelja

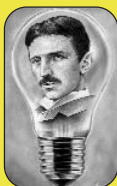
SVJETSKI DAN IZUMITELJA – 9. STUDENOGA

Svjetski dan izumitelja obilježava se 9. studenoga, na dan rođenja američke filmske glumice i izumiteljice Hedy Lamarr. Tada se prisjećamo naših najvećih izumitelja i tražimo izumitelje koji se skrivaju među nama, jačamo vjeru i nadu u vlastite izumiteljske zamisli i promjene svijeta koji nas okružuje, prisjećamo se velikih izumitelja koji su svojim radom nepovratno promijenili naš svakodnevni život. Izumitelji su važni jer bez njihovih izuma današnji život ne bio zamišljiv. Da ne bi bilo izumitelja, ne bismo imali struje, aute, računala, kućanske uređaje i dr. Jedan od najvećih hrvatskih izumitelja bio je Nikola Tesla koji je otkrio X-zrake, radar, generator, indukcijski motor te naizmjeničnu struju.

Upoznajte nekoliko hrvatskih izumitelja

Nikola Tesla – naizmjenična struja...

Genijalni izumitelj koji je promijenio svijet rođen je u Smiljanu, ali veći dio života proveo je u New Yorku. Otkrio je X-zrake, kozmičke zrake, radar, generator, indukcijski motor te naizmjeničnu struju. Bez njega bi današnji način života bio nemoguć. Patentirao je više od 700 izuma.

Tomislav Uzelac – MP3

Tomislav Uzelac hrvatski je programer koji je stvorio AMP, što se smatra prvim uspješnim MP3 Playerom. Tomislav je studirao na Fakultetu elektrotehnike i računalstva u Zagrebu. AMP je stvorio 1997. godine.

Slavoljub Penkala – mehanička olovka

Premda nije rođen u Hrvatskoj, Penkala je izabrao biti Hrvatom, pa je promijenio ime u Slavoljub. Rođen je 20. travnja 1871. godine kao Eduard Penkala u mjestu Liptovský Mikuláš u današnjoj Slovačkoj. Nakon školovanja u Beču i Dresdenu doselio se sa suprugom, pijanisticom Emilijom Stoffregen u Zagreb. Penkala je 1906. godine patentirao svoj najpoznatiji izum, mehaničku olovku pod nazivom Penkala koju je počeo proizvoditi u Zagrebu.

David Schwarz – cepelin

David Schwarz, trgovac drvima iz Zagreba, izumio je cepe-

lin. Rođen je davne 1852. godine, a iako nije imao službenu naobrazbu, jako mnogo je znao o zračnim brodovima. Htio je znati što više o aluminiju pa je počeo raditi u tvornici aluminija. Uskoro je izradio zračni brod cepelin koji je imao dva motora. Oduvijek je htio napraviti upadljivu zračnu letjelicu. Nacrte prvoga broda izradio je 1890. godine. Prvi službeni let zakazan je za 15. siječnja iduće godine, ali, nažalost, slavni izumitelj umro je dva dana prije. Nacrte letjelice poslije je otkupio njemački general grof Ferdinand von Zeppelin, po kojem je letjelica nakraju dobila ime.

Marcel Kiepac – brodski kompas

Marcel Kiepac bio je Križevčanin i čudo od djeteta. Već sa 16 godi-

na izumio je brodski kompas. Uređaj je pokazivao na sjever bez obzira na magnetske sile ili blizinu željeza. Marcel je poginuo u Prvome svjetskom ratu kada je imao samo 21 godinu.

Ante Maglica – ručna svjetiljka

Ante Maglica rođen je 1930. u New Yorku, ali je djetinjstvo proveo na Zlarinu. Obitelj mu se vratila zbog velike gospodarske krize, a otišli su ponovno u SAD 1950. Zarađivao je kao mehaničar, a u slobodno vrijeme radio je na svojim izumima u garaži. Potkraj 1970-ih na tržištu je predstavio ručnu svjetiljku Maglite, koja je zbog materijala dobre kakvoće (izrađena je od čvrstog aluminija), dugotrajnosti i jačine svjetlosnoga snopa ubrzo postala vrlo omiljena među američkom vojskom, policijom i vatrogascima.

Šenkovec ugostio Hrvate iz Petrovog Sela i Bizonje na zajedničkoj zahvali na plodovima zemlje

Najveći pokloni ostaju duboko u srcima

Đurđice na usnama, suze u očima, želje za sretan put i što skoriji ponovni susret... Tako završavaju susreti gradišćanskih Hrvata i Šenkovljana. Pitanje je samo tko više i jače plače – oni koji odlaze ili oni koji ostaju? I nije važno odlazi li se iz Šenkovca ili iz Bizonje... A ove godine suza je bilo više nego ikad i teško će prestati teći do idućeg susreta. A onda će ponovno poteći ali od radosti, veselja i sreće.

Završilo je sa suzama, započelo je sa suzama 12. listopada, u subotu. Gotovo da bi netko pomislio kako govorimo o tuzi, ali ovo je priča o 24 sata neopisive sreće za goste iz Bizonje, ali i za domaćine u Šenkovcu. I jedino što je tužno u ovoj priči jest činjenica da je sve trajalo samo jedan dan... Gosti, ma nisu oni gosti, iz Bizonje, u Šenkovec su stigli u podne na obilježavanje Dana kruha. Blagdan zahvalnosti za plodove zemlje zajednički su proslavili i Hrvati iz Petrovog Sela koji su iz Mađarske u Šenkovec stigli nešto kasnije popodne. Neograničena količina emocija te je večeri jednostavno eksplodirala u šenkovljanskom društvenom domu, a prije toga goste iz Bizonje priliku su imali čuti i vidjeti posjetitelji Međunarodnoga gospodarskog sajma u Zapešiću.

No priča u Šenkovcu bila je emotivnija, razdraganija, teško za opisati riječima. To se mora doživjeti i osjetiti. Sve je započelo intoniranjem Lijepa naše u izvođenju KUD-a Mihovila Krušlina, a himnu gradišćanskih Hrvata izveli su gosti. U program su se uključili i članovi Udruge Ivana Perkovca, koja je uz KUD Mihovila Krušlina i Mjesni odbor Šenkovec bila domaćin i organizator ove manifestacije, a sve je kulminiralo prekrasnim nastupom folklorne skupine šenkovljanskog KUD-a. Svoj prvi javni nastup izvan Mađarske imali su ove večeri i tamburaši iz Petrovog Sela, za što su zaslužili velik pljesak i ovacije. I kad su lica više od stotinjak okupljenih u domu bila natopljena suzama

radosnicama, nisu ni očekivali da emocije mogu biti jače. No tada su na scenu stupili tamburaši iz Bizonje i razgalili publiku. No eksplozija se dogodila kad su članice i članovi KUD-a Mihovila Krušlina spontano prišli Bizonjcima i zajednički zasvirali i zapjevali... O tome se nema što više napisati, svaka riječ bila bi suvišna. Prave riječi ipak su morali pronaći načelnik Općine Brdovec Alen Prelec, vijećnica Skupštine Zagrebačke županije Marija Ledinski Anić, zamjenik predsjednika bizonjskoga Hrvatskog kulturnog društva István Radák, ravnateljice škole Božica Jakolić u Šenkovcu i Edita Horvat-Pauković u Petrovom Selu, kao i predsjednica KUD-a Mihovila Krušlina Karmen Luketić te Renato Turk, predsjednik Vijeća Mjesnog odbora Šenkovec. Uz lijepe riječi udijeljeni su i prigodni pokloni, ali svima su najljepši pokloni ostali nevidljivi, sakriveni duboko u srcima svakoga tko je te večeri bio u Šenkovcu. Ali i u srcima onih koji tu večer fizički nisu mogli biti u Šenkovcu, u šenkovljanskom domu kao što je Timea Horvat, koja je jedna od najzaslužnijih zajedno s Jasnom Horvat i Božidarom Novakom, što su ovakvi susreti započeli i održavaju se već cijelo desetljeće.

I kada su se ugasila svjetla pozornice i kada su se skinule narodne nošnje, narodno blago kojeg s ponosom nose Šenkovljani, Bizonjci i Petroviščani, bilo je vrijeme da se uz pjesmu i ples zaborave sve brige i problemi. Svirci noći, mlad i perspektivan sastav oduševio je svojom svirkom i nije dopuštao

da atmosfera splasne nijednog trenutka. I tko zna do kad bi veselje trajalo da ujutro nije bilo novih obveza? Društvo se razišlo u „rano jutro“ kako bi se ipak spremili za dostojno obilježavanje blagdana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Svi zajedno nazočili su svetoj misi u Župnoj crkvi Sv. Vida u Brdovcu, a nakon misnoga slavlja pridružili su se učenicima Osnovne škole Ivana Perkovca iz Šenkovca koji su prodavali kruh i ostale proizvode koje su im za tu prigodu pripremile mame i bake. Prikupljeni novac učenici će iskoristiti za pomoć školi, ali sigurno će nešto od toga biti namijenjeno i za prijatelje u Bizonji te Petrovom Selu.

Zajedničko fotografiranje, druženje i veselje u prekrasnoj, suncem obasjanoj nedjelji, ručak i – rastanak. Tako brzo? Zar već? Kako je gorka i istinita činjenica: „Sve što je lijepo (pre)kratko traje!“ A onda rastanak i pozdravi, suze u očima, jecaji, želje za zdravljem, srećom na putu i što skorijim susretom. Zajedničko, tradicionalno, pjevanje pjesme „Kad budu cvale djurdjice“, pjesme koju su Bizonjci ugradili u srca Šenkovljana, još jedna putna, ruke u zraku i počasni krug autobusu na parkiralištu ispred doma u Šenkovcu. Odmah nakon toga većina je na mobitelu, društvene mreže pune su fotografija, svi koji su ostali znaju kakva je atmosfera u autobusu na putu za Bizonju, i oni u autobusu znaju koliko nam već u prvoj minuti nedostaju. I neka nikada ne zaborave!

Foto i tekst: Dražen Mufić

Bogati tajedan Koljnofcev

Pretprošli tajedan je bio posebno bogat ča naliže programov kod nas. U nedilju smo bili s mladi u najmodernijem muzeju Europe glede pračlova u Krapini, kaj nas je vodio idejni tvorac i jedan od realizatorov projekta, prof. Jakov Radovčić. Utorak i srijedu smo bili u Istri na dvodnevnom hodočašću s četiri svećenici ke je predvodio dr. Anton Kolić.

Četvrtak i petak smo imali intenzivni posjet dvaju LAD-ova

(Leader grupe) iz Hrvatske i pogledali uspješne projekte naše Leader grupe. U subotu i nedilju smo bili aktivni sudionici na proslavi i komemoraciji 550 ljet pada kraljevskoga grada Bobovca, kade su Štrabanci odsvirali svoju pjesmu *Bobovac*.

Prošle srijede smo otputovali u Osijek na izložbu i predavanje s temom *Šopron i Pejačevići*.

Dr. Franjo Pajrić

Hrvatski dan va Kemlji

Sunce je teplo svitilo, kad smo se pripravljali na naš Hrvatski dan. To smo si mislili, da će biti gotov na ov dan Kulturni dom, koji se obnavlja. To je nek želja bila. Tako da smo si morali drugo mjesto poiskati, kade ćemo organizirati naš dan. Va Hrvatskoj Kemlji nimamo tako veliko mjesto. Veliki restoran je zaprt, i to su restaurirali. Na dvori restoranu smo našli toliko mjesta, da smo onde mogli održati ovu sve-tačnost. Ali dotada su bili člani naše samouprave nervozni. Zato nismo ni pozvali već grup na nastup.

KUD Konoplje ljetos stavi prvo desetljeće djelovanja

U subotu, 21. septembra, došao je dan. Teplo je bilo. Pred podnevom smo položili klupe na dvoru. Čekali smo 150–200 ljudi. Zjačili smo himne, i zaškurilo se je nebo. Počelo je curiti. Restoran su nam otpri, da smo mogli naš program dalje pokazati pozvanim ljudem. Nastupi dice iz naše čuvarnice, škole, jačkarnoga zbora iz Staroga Grada, tan-cošev KUD-a Konoplje i jačkarnoga zbora Mali Dunaj su publiku oduševili.

Na ov dan smo imali dvi grupe, ke su imale jubilej. Kulturno-umjetničko društvo Konoplje jur deset ljet nam pokaže lipe tance i domaće koreografije, pod peljanjem Francia Nemeta. Njev ansambl ima 15–20 tancošov, ki pripadaju zrelijoj generaciji, ali od srca rado tancaju. Jačkarni zbor Mali Dunaj svečuje 20. jubilej. Veseliju se jedan drugomu. Svaki pandiljak imaju probu va Hrvatskom klubi. Hrvatska samouprava Kemlje im je čestitala, mi kotrigi smo premišljavali, kakov dar bi im dali. Dogovorili smo se da drugo ljet va augustuši kad se organizira opet izlet za kemljanske hrvatske grupe na Pag, onda će jubilarom putne stroške prikzeti Hrvatska samouprava. Slavljenici su se, pravoda, jako veselili.

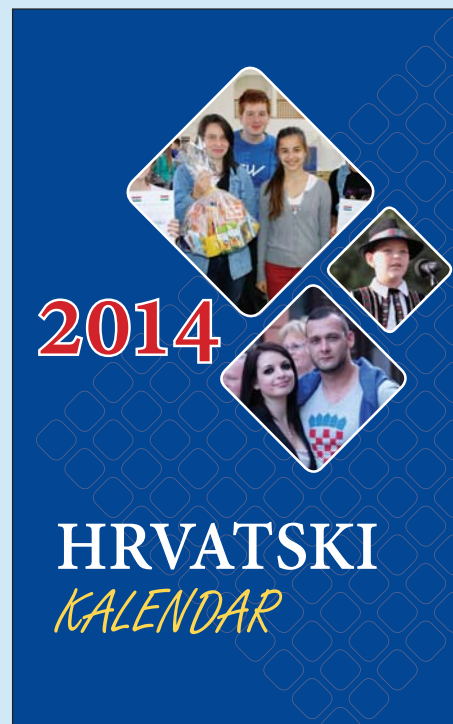
Po programu su svi skupa večerali, moremo reći da još jednoč smo imali veseo i lip Hrvatski dan u Kemlji.

Marija Nović-Štirković

Poštovani čitatelji! Dragi Hrvati!

Iz tiska je izašao Hrvatski kalendar 2014, štivo na hrvatskom jeziku za vaše domove. Neprofitno poduzeće Croatica nastavlja preko sedamdesetogodišnju tradiciju neprekidnog izdavanja kalendar-skoga štiva namije-njenog u prvom redu Hrvatima u Mađarskoj, svim hrvatskim etničkim skupinama od Bizonje do Santova, od Senadrije do Križevaca i Kašada..., kako volimo kazati, od Gradišća do Bačke. Niz zanimljivih napisa iz pera vrsnih autora vodit će vas kroz prostor i vrijeme, zabavljati i

poučiti, nagnati na razmišljanje i biti izvrstan poklon za sve vaše najbliže. Poklonite sebi i svojim Hrvatski kalendar 2014. Kalendar se može kupiti i naručiti po simboličnoj cijeni od 800 Ft. Podrobnije informacije na: Croatica Kft., Nagymező u 68, 1065 Budapest; tel./faks: 00 36 1 269 2811, e-mail: croatica@cratica.hu.

SANTOVO – U organizaciji Santovačke ribičke udruge, održano je ribičko natjecanje na nekadašnjem dunavskom rukavcu Kladi II. Na otvorenom natjecanju sudjelovalo je 53 odrasla ribiča, od čega 6 žena, i 12 djece. U muškoj kategoriji prvi je bio János Csáki iz Dautova (Dávod) s 13,78 kg ulovljene ribe, drugi Tamás László iz Čatalije (Csátalja) s 11,48 kg, a treći Stjepan Rogač iz Dušnoka s 7,60 kg. U dječjoj kategoriji prva je bila Fanni András s 1,72 kg, drugi Danijel Desečar s 1,70 kg, a treći Miroslav Balatinac s 0,80 kg. Kako nas je obavijestio predsjednik udruge Róbert András, na natjecanju je ukupno ulovljeno 100,6 kg, a najveću ribu s 2,5 kg ulovio je Zsolt Gajdos.

U koži anđela (Angyalbőrben)

Mátyás Usztics za potrebe MTV-a snima pilot-epizode buduće kriminalističke serije, koje ako se budu sviđale MTV-a-i (Fondu za podupiranje medijskih usluga i upravljanje), mogu prerasti u narudžbu za snimanje serije koju ćemo imati prilike pratiti na javnoj televiziji. Zanimljivo je kako je dio snimanja za spomenute epizode bio u zgradi Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, u Pansionu «Zavičaj» i na nekim mjestima otoka Paga, kaže za Hrvatski glasnik «Zavičajev» ravnatelj Tibor Radić, dodajući kako je filmska ekipa boravila desetak dana u našem zdanju. U koži anđela (Angyalbőrben) bio bi naslov serije u kojoj bi i jednu od glavnih uloga tumačio upravo Mátyás Usztics. Radi se o seriji u čijem bi središtu radnje bili ljudski odnosi. Pilot-epizode buduće serije snimaju se u Mađarskoj, a uz Hrvatsku planiraju se snimanja prizora i u Ukrajini, Azerbejdžanu i Litvi. Po planovima Mátyása Uszticsa, snimala bi se tri godišta serije s ukupno 36 epizoda.

POGAN – U naselju nadomak Pečuhu, u kojem žive i bošnjački Hrvati, te djeluje Hrvatska samouprava na čelu s Milanom Saboom, nedavno je utemeljen mjesni Klub umirovljenika u koji utemeljitelji čekaju sve zainteresirane mještane. Sljedeći je sastanak članova Kluba 22. studenoga u zgradi Seoske kuće.

MOHAČ – Skupina učenika iz mohačke Gimnazije «Károly Kisfaludi» i Srednje stručne škole «Miklós Radnóti», pod vodstvom profesorice Marije Prakatur Csoka, boravila je na jednodnevnom izletu u Hrvatskoj. Dvadesetak srednjoškolaca, koji uče hrvatski jezik, prvo je posjetilo spomenik u Batini. Bilo je jako zanimljivo vidjeti Dunav s one strane s koje ga iz našega grada već ne vidimo. Nakon toga smo put nastavili u Osijek. Tu smo pogledali zoološki vrt, pomolili smo se u katedrali, zatim smo se šetali po gradu. Poslije podne smo se okupali u Bizovačkim toplicama. Za ovaj ugodni izlet lijepo zahvaljujemo našim sponzorima: Zakladi Matije Kovačića, Čitaonici Mohačkih Šokaca, mohačkoj Hrvatskoj samoupravi te zakladi mohačke Srednje škole «Miklós Radnóti».

163. rođendan Mate Meršić Miloradića

Hrvatska samouprava Kemlje 22. septembra, nedilju, se je spomenula na rođendan Mate Meršića Miloradića. Na ov dan je bila sveta maša va crikvi, ku je držao naš kapelan Marko Mogyorósi. Zatim su svi Hrvati iz crikve išli va cimiter, kade je Marija Nović-Štipković, predsjednica Hrvatske samouprave, dala kratak govor. S kapelanom smo skupa molili i jačili pri grobi, i položili smo kiti-ce. Potom, kot i svako ljetu, su ljudi dalje se razgovarali va Hrvatskom klubu. To je bio naš spomen-dan gradišćanskoga veli-kana i nekadašnjega kemljanskoga farnika.

Marija Nović-Štipković

Plesne večeri KUD-a Tanac, proslava 25. obljetnice utemeljenja

KUD Tanac iz Pečuha slavi 25. obljetnicu utemeljenja s dvije pred-stave gala programa u pečuškome Nacionalnom kazalištu 23. studenog (u subotu) 2013, i to u 16 i 20 sati. Ulaznice se mogu kupiti u Kazalištu radnim danima, ili preko interneta: za 16 sati:

<http://pnsz.jegy.hu/auditwiev.php?eid=241040&aid=4112&vid=219>, za 20 sati: <http://pnsz.jegy.hu/auditwiev.php?eid=241041&aid=4112&vid=219>.